

„Palma“ drumarului

Nicolae POPOVICI

Mărturie a muncii titanice a peste 1.600 de oameni care au lucrat aproape două decenii în Obcinele Bucovinei, cu lopata, târnăcopul și roaba pentru a edifica noua cale rutieră, D.N. 17A Sadova – Rădăuți, a rămas „Palma”, Monumentul Constructorilor de Drumuri. Opera de artă a fost săvârșită în anul 1968, imediat după recepția noului drum, de către colectivul Șantierului Suceava al Întreprinderii de Construcții pentru Transporturi din Iași (I.C.T.). Pentru a afla tainele acestui monument-simbol am discutat cu fostul inginer stagiar Radu ANDREI, acum profesor doctor inginer al Facultății de Construcții și Instalații, din cadrul Universității Tehnice „Gh. Asachi” Iași.

„Știam că, odată cu finalizarea lucrărilor la acest drum, s-a făcut o placă comemorativă, din marmură, dedicată celor care au proiectat și construit drumul, care urma a fi amplasată undeva, pe acest traseu, pe un zid de sprijin, pe un pod sau pe un soclu. După terminarea lucrărilor de la podul de la km 20+900, de la Vatra Moldoviței, numit de localnici și „Podul leilor”, am primit ca temă, din partea Directorului ICT de atunci, dr. ing. Mihai BOICU, să mă gândesc cum și unde ar fi cel mai potrivit loc pentru amplasarea acesteia, pe traseul drumului. Ulterior, la întrunirea de recepție a drumului, de la Vatra Moldoviței, la care participam și eu în calitate de inginer stagiar, la întrebarea directă a d-lui Mihai BOICU, dacă m-am mai gândit la tema respectivă, am luat pur și simplu dintr-un pahar gol, un simplu șervețel de hârtie, pe care am schițat instantaneu, proiectul Monumentului PALMA și l-am transmis apoi, din mână în mână, către masa Prezidiului. Pe lângă aspectul comemorativ, am vrut ca monumentul, prin simbolul „Palmei”, să scoată în evidență, pentru generațiile care vor veni, efortul uman și dăruirea cu care simplii muncitori drumari, majoritatea localnici din zona Bucovinei, au contribuit la realizarea acestui drum turistic, dar mai ales strategic, într-o vreme când munca manuală era esențială, deoarece nu se dispunea de echipamente și utilaje adecvate. În același timp, prin drumul, care urca în spirală, în jurul „Palmei”, către cer, terminându-se cu un pod simbolic, am vrut să exprim dorința constructorilor pentru progresul rutier, conștienți că acesta nu poate fi realizat decât prin sacrificii și eforturi permanente de autodepășire. După o scurtă analiză a „proiectului”, pe același șervețel de hârtie, Directorul ICT, a scos stiloul din buzunar, și, cu o mică modificare (a „tăiat” autovehiculul de pe pod), a semnat pentru aprobarea proiectului, după care mi l-a transmis în sală, tot din mână în mână, spunându-mi: „După ce încheiem ședința, aș vrea să stăm de vorbă, în particular, ca să stabilim detaliile și condițiile de execuție”. Așa s-a născut, pe șantier, acum 45 de ani, ideea acestui monument al drumului Sadova - Rădăuți, monument care, finalizat și inaugurat în luna decembrie 1968, a fost adoptat și consacrat ca Monument al Drumurilor”, ne-a spus cu modestie, așa cum îl știm cu toții, Domnul profesor doctor inginer Radu ANDREI.

„Proiectul” (Foto1) a fost gândit și apoi materializat din dorința de a rămâne peste timp un simbol al drumarilor și nu a mai fost nevoie de alte documentații sau prea multe aprobări pentru construirea respectivului obiectiv. Opera de artă este reprezentată sub forma unei mâini, cu o înălțime de aproximativ 7 m, iar în jurul palmei serpuiește, stilizat, un drum, având la capăt un pod. Placa de marmură a fost fixată pe monument și are inscripția: **„Construcția Drumului Național Sadova - Rădăuți s-a terminat în anul 1968 de către Șantierul de Drumuri Suceava din Întreprinderea Construcții - Transporturi Iași. Beneficiar, Direcția Regională Drumuri și Poduri Iași”.**

Doar două luni de muncă intensă au fost necesare constructorilor, sub supravegherea proiectantului, să pună în practică dorința unanimă de a avea un monument al lor, de altfel primul monument al drumarilor. Monumentul (Foto 2) este amplasat pe Obcina Mare, la o altitudine de peste 1.000 m, pe partea stângă a D.N. 17 A, într-o zonă de unde poate fi admirat mirificul peisaj al Bucovinei. Obiectivul este construit din fier și beton armat, materiale de bază folosite în construcții, împodobit cu basoreliefuli sugestive, care cuprind vechea Stemă a Moldovei (cu Capul de bour) și scene din lucrările rutiere specifice: montarea grinzilor la poduri, trasarea elementelor geometrice pe teren, lucrări de terasamente executate mecanizat.

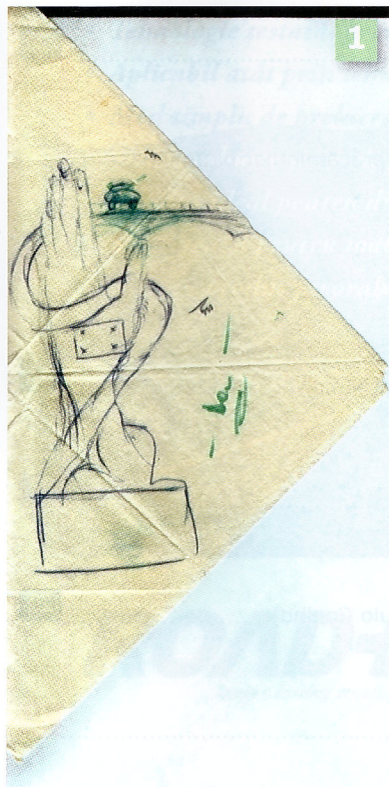
Recent, prin grija Asociației Profesionale de Drumuri și Poduri - Moldova „Neculai Tăutu”, s-a mai adăugat o placă comemorativă metalică (Foto 3) cuprinzând textul „Baladei Drumului”, culeasă de la muncitorii care au participat, acum 45 de ani, la construcția acestui drum.

Balada Drumului Național D.N. 17A «Sadova-Rădăuți» (culeasă de la muncitorii care au construit drumul și care au contribuit și la construcția Monumentului Drumarului: Gheorghe BLAJINSCHI, Arthur MARTINESCU, Gheorghe MARTINESCU etc...):

*Pe-acest mândru plai,
blând și dulce rai /
cu cărări de soare /
cu flori și izvoare /
meșteri mici și mari /
muncitori «drumari» /
din greu au trudit /
și au construit /
din pământ și piatră /
drumul către Vatră ,
și-apoi mai departe /
după gând și carte /
drumul tot mai lung
/până-n Câmpulung.
Și-aici la Hotar /
au lăsat în dar /
în semn de cinstire /*

*și de prețuire /
cea mai mândră floare :
«Palma» muncitoare...
Vremi s-or primeni /
stele s-or soți /
dar cei ce-or veni /
își vor aminti /
cum s-a construit /
drumul pomenit /
pe-acest mândru plai /
blând și dulce rai /
pământ românesc /
și dar strămoșesc /
cu cărări de soare /
cu cerbi și căprioare /
cu flori și izvoare... /*

Proiect de execuție „MONUMENTUL DRUMARILOR“
(SPF, SF, PTH, detalii de execuție)!

1

Foto 1 – Proiectul lucrării de artă „PALMA”

2

Foto 2 – „PALMA”,
Monumentul Drumarilor
de pe D.N. 17A

Foto 3 – Balada
drumului fixată pe
soclul „Palmei”

3

